

Marek Gumkowski

"Pojęcie Czystej Formy", Konstanty
Puzyna [w:] "Studia o Stanisławie
Ignacym Witkiewiczu", pod red. M.
Głowińskiego, J. Sławińskiego,
Wrocław 1972 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 144

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) PUZYNA Konstanty: Pojęcie Czystej Formy. W: Studia o Stanisławie Ignacym Witkiewiczu. Pod red. M. Głowińskiego i J. Sławińskiego. Wrocław 1972. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXX, s. 257-265.

Pojawiające się wyjątkowo często w rozważaniach Witkacego nad sztuką pojęcie Czystej Formy funkcjonuje w obrębie dwóch sprzecznych ze sobą, a jednak wciąż interferujących, estetyk: jednej, w której oznacza ono system relacji między elementami dzieła, niezależny od twórcy i nie mający nic wspólnego z "treścią", oraz drugiej, gdzie Czysta Forma ma charakter mediacyjny: pozwala na chwilowe przełamanie uczucia dwoistości istnienia.

BP/47/23

M.G.

(I) SOKÓŁ Lech: Witkacy - teoretyk groteski. W: Studia o Stanisławie Ignacym Witkiewiczu. Pod red. M. Głowińskiego i J. Sławińskiego. Wrocław 1972. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXX, s. 268-285.

Artykuł rozpatruje problem groteski w pisarstwie Witkiewicza jedynie w ramach teorii Czystej Formy, wskazując na zbieżność poglądów pisarza z poglądami teoretyków groteski (Clayborough, Jennings, Kayser). Porównanie prowadzi do stwierdzenia, iż groteska jest u Witkiewicza skutkiem wyrażającej się w jego myśli o sztuce postawy regresywno-negatywnej, prowadzącej do postulowania sztuki, która zamyka w sobie konflikt między wymogami intelektualnymi a spontanicznym materiałem wniesionym przez wizję.

BP/47/24

I.F.